

Utvärderingsrapport: Moderna språk, Serbiska/Kroatiska/Bosniska, kandidatnivå

Inledning

I enlighet med Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015- 475) och Språkvetenskapliga fakultetsnämndens modell för kvalitetsuppföljning och utbildningsutvärderingar 2017-2022 (Språkfak 2018/13) utvärderades fakultetens huvudområden på grundnivå och avancerad nivå under 2020.

Via zoom genomfördes platsbesök 20 – 24 april, 2020. Underlaget för bedömarpanelen utgjordes av självvärdering samt ett dokumentationspaket omfattande bland annat kursplaner, utbildningsplaner och kursrapporter.

Bedömarpanelen hade följande sammansättning:

- Hans Lindquist, professor emeritus i engelska, Malmö universitet (ordförande)
- Hanne Leth Andersen, rektor, professor i universitetspedagogik, Roskilde Universitet
- Marcus Eng, studiebevakare vid Uppsala Studentkår (studeranderepresentant)
- Riho Grünthal, professor i östersjöfinska språk, Helsingfors universitet
- Magdalena Sörle, masterstudent i svenska, Uppsala universitet (studeranderepresentant)
- Gunhild Vidén, professor emerita i latin, Göteborgs universitet

I september överlämnade panelen sina bedömarrapporter. I december redovisade ämnena utvärderingsrapporter i vilka berörda lärarkollegier reflekterar över sina utbildningars styrkor, svagheter och utvecklingsområden.

De viktigaste slutsatserna av utvärderingen

- Mål 1 bedöms vara uppfyllt till stora delar.
- Mål 2 bedöms vara uppfyllt framför allt när det gäller arbete med historiska och samhälleliga problemställningar.
- Mål 3, 4, 5, 6 och 7 anses vara uppfyllda.
- Utbildningen saknar tydliga inslag relaterade till mål 8.

Styrkor med utbildningen

- a. Upplösningen av det forna Jugoslavien och uppdelningen av serbokroatiska i ett antal separata språk med nationell status behandlas på ett mycket balanserat, respektfullt och mångsidigt sätt. De studerande får ta del av och kritiskt reflektera kring olika typer av källor i olika delkurser.
- b. Utbildningen ger kunskaper om Balkan som är värdefulla på arbetsmarknaden. De studenter som redan arbetar som modersmållärare får redskap för sin yrkesutövning genom utbildningen.
- c. Studenternas förståelse för andra och främmande kulturer ligger i fokus och förmågan till vetenskapliga värderingar övas.

Identifierade svagheter och utvecklingsområden

- a. **Inslagen av vetenskaplig teori och metod** behöver förstärkas. På högre nivåer kan användandet av vetenskapliga artiklar ökas. Vetenskapliga och metodiska aspekter från såväl serbisk/kroatisk/bosnisk och internationell som svensk tradition bör behandlas.
- b. **Kopplingen till arbetsmarknaden**, till exempel genom alumnkontakter behöver tydliggöras. Studenterna utgör en heterogen grupp och deras olika behov kan klargöras noggrannare.
- c. Moment där studenter ges **tillfälle att reflektera över sina behov och sitt lärande**, till exempel loggboksskrivande, behöver introduceras.
- d. **Lärarresurserna** bedöms vara begränsade. Detta anses försvåra planering och utveckling av ämnet och begränsar möjligheten till bredd i kursutbudet.
- e. **Internationalisering** behöver förstärkas. Tematiska kontakter skulle kunna ökas med andra språk-, litteratur- och kulturforskare som undervisar vid olika universitet både i Sverige och utomlands. Internationella gästföreläsare/gästlärare skulle också kunna förstärka den problematiska personalsituationen.

Prioriterat utvecklingsområde

Förslag rörande (a) starkare inslag av vetenskaplig teori och metod samt (b) möjlighet att reflektera över sitt eget lärande är av sådan karaktär att de kan åtgärdas relativt snabbt. Samma sak kan sägas om kopplingar till arbetsmarknaden. De kommentarer som gäller lärarsituation och internationalisering förutsätter emellertid mer långsiktiga insatser. En väsentligt förbättrad lärarsituation i kombination med internationalisering skulle i synnerhet kunna gynna ett ämne som SKB och utgör det mest prioriterade utvecklingsområdet.

Planerade åtgärder och utvecklingsinsatser

VT 2021-HT2021

1. Gällande **inslag av vetenskaplig teori och metod** finns det utrymme på D-nivån för att utveckla en ny kurs istället för den nuvarande ”De slaviska standardspråkens historia”¹. Vi tänker oss en uppsatsförberedande kurs inriktad på just språk- och litteraturvetenskaplig teori samt metod. Den skulle examineras genom (a) närläsning av publicerade examensarbeten² inom språk- och litteraturvetenskap från Bosnien, Kroatien och Serbien, (b) fördjupning i den teori/metod som studenten tänker använda i sin D-uppsats samt (c) sammanställning av en preliminär litteraturlista.

2. Gällande studenternas **behov av att reflektera kring eget lärande** kommer valda uppgifter från SKB I, II, B och C att ingå i en portfölj. Som en del av examination i skriftlig språkfärdighet på SKB C kommer studenterna att skriva en reflektionsuppgift med utgångspunkt i denna portfölj.

VT 2021 och framåt

Lärarsituationen inom SKB och behovet av internationalisering är sammanvävda. De två halvtidstjänsterna räcker idag knappt för att täcka undervisningen. Om vi dessutom lägger till att ämnet (a) i nuläget inte kan erbjuda tillräckligt med undervisningstimmar på alla sina delkurser, (b) erbjuder även en modersmålslärarutbildning (som inte omfattats av denna utvärdering), samt (c) satsar på att utveckla kurser på avancerad nivå som på sikt även kan ges på engelska, blir det uppenbart att lärarresurserna behöver utökas väsentligt. Om vi beaktar utlåtandets kommentarer kring ämnets utveckling, möjligheten till bredd i

¹ Denna kurs ges nämligen både på avancerad nivå och som en del av SKB D och är i behov av omarbetning.

² Vid lärosäten i Belgrad och Zagreb studeras även skandinaviska språk, där kontrastiva perspektiv som inbegriper svenska respektive serbiska och kroatiska är välrepresenterade.

kursutbudet samt att det rör sig om ett ämne som Uppsala universitet har ett nationellt ansvar för, borde man fundera på möjligheten att utöver de befintliga halvtidstjänsterna anställa en heltidslektor. De nuvarande lektorerna har nämligen inte möjlighet att utöka sina tjänster, vilket innebär att andra lösningar behöver sökas. I det sammanhanget bör det hållas i åtanke att SKB idag visserligen utgör ett ämne, men att det faktiskt omfattar tre språk som sedan drygt tjugo år tillbaka utvecklar sig åt olika håll. Den statsbildning som ägt rum på Balkan sedan Jugoslaviens upplösning ser inte ut att vända på den utvecklingen, snarare tvärtom. Uppsala universitet, och vår fakultet i synnerhet, borde ha beredskap för att följa med i den utvecklingen, också mot bakgrund av att SKB är Sveriges fjärde största språk. En utökad personalstyrka skulle möjliggöra både flera undervisningstimmar på alla delkurser samt utveckling av befintliga såväl som nya kurser. Mer utrymme skulle också frigöras för forskning och internationella kontakter, vilket i den nuvarande situationen gränsar till det omöjliga.

HT 2021 och framåt

Kopplingen till arbetsmarknaden kan tydliggöras genom att på enstaka kurser bjuda in tolkar, översättare samt modersmålslärare som under längre tid arbetat med SKB.

Språkvetenskapliga fakultetsnämndens slutsats och kommentar

Underlagen för *kandidatexamen* i **serbiska-kroatiska-bosniska** visar sammantaget att utbildningen uppfyller examensordningens krav. Institutionen ges i uppdrag att utveckla utbildningen så att examinationen av lärandemålen 4 och 6 – 8 tydliggörs. Institutionen kan också tydliggöra och förstärka inslag av vetenskaplig teori och metod.